

Petak, 8. srpnja 1994., Višnja Gotal

Petak, 8. srpnja 1994., Višnja Gotal POVEZIVANJE HRVATSKOG JUGA I SJEVERA

Odgovorne osobe u Hrvatskome svjetskom kongresu, hrvatskoj Vladi, Hrvatskoj banci za obnovu, HEP-u, pa i Hrvatskoj matici iseljenika nisu dovoljno učinile u animiranju iseljenika za ulaganje u projekt povezivanja elektromreže sjeverne i južne Hrvatske

Naši uredi za promidžbu moraju imati dobro organiziranu bazu u domovini, jer bez toga rad HSK na informiranju u inozemstvu dolazi u pitanje HSK nije samo za bogate Hrvate

Tijekom nedavne Druge konvencije Hrvatskoga svjetskog kongresa na kojem je 450 delegata razmatralo brojne prijedloge i probleme vezane uz iseljeničtvo, nazočni su donijeli smjernice za kvalitetniju suradnju domovine i dijasporu. Nastavak financiranja projekta Otočna veza sugestija Vladi Republike Hrvatske da što skorije otvori Ured za promociju Hrvatske u svijetu, prijedlog Zakona o povratnicima tek su neke od tema kojima su se sudionici Konvencije bavili tijekom trodnevnog zasjedanja. Govoreći o prioritetnim zadacima organizacije, Šimun Šito Ćorić predsjednik HSK, kaže:

Izvan strančarstva

Kongres djeluje tek godinu dana te mi danas još uvijek ustrojavamo organizaciju i preciziramo uvjete njezina djelovanja. Prioritetno je sada osnovati organizacije u svim zemljama gdje one još ne postoje, iako je značajno da kongresi funkcioniraju već u dvadesetak zemalja, dok su još u deset država u procesu organiziranja. Uskoro ćemo ustrojiti kongrese u Mađarskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj, a na ovoj je konvenciji priznato punopravno članstvo Hrvata iz Vojvodine i Crne Gore ili, kako Bela Tonković kaže, od Subotice do Tivta.

Dok će kongresi Mađarske, Rumunjske i Slovačke punopravnim članovima postati tek nakon održanih konvencija u svojim zemljama, organizacije iz Vojvodine i Crne Gore automatski su putem ostvarile to pravo?

Političke su prilike u tim dijelovima bivše Jugoslavije uzrok automatskom primanju u članstvo. Danas je nerealno očekivati održavanje osnivačkih konvencija ondje, jer ih nitko neće registrirati kao hrvatsku organizaciju. A kada bismo to čekali ...

Što je sa gradišćanskim Hrvatima?

Austrijski kongres već je organiziran, jedino što gradišćanski Hrvati još nisu imenovali svog dužnosnika u Izvršni odbor organizacije. Inače, čeka ih dopredsjedničko mjesto u HSK Austrije.

Je li HSK organizacija koja okuplja samo bogate i uspješne Hrvate, što bi se možda moglo zaključiti prema delegatima nazočnima na konvenciji? Naime predstavnika iz Latinske Amerike, primjerice, gotovo i nije bilo.

HSK je otvoren svima. Među desetak zemalja koje su u procesu osnivanja kongresa posebno mjesto zauzimaju Hrvati iz Latinske Amerike. To je u vrijeme bivšeg sistema bila najodbačenija hrvatska migracija i poznato je kako se država odnosila prema njima, a i hrvatska Katolička crkva mogla je

imati bolji odnos. Nažalost, ovaj je dio hrvatskog iseljeničtva najsiromašniji jer takve su i prilike zemalja u kojima žive. Konvenciji su prisustvovali rijetki sudionici iz Brazila, Perua, Argentine i delegati HSK osnovanog u Čileu. Na ovoj je konvenciji i u Izvršnom odboru HSK živo podržana namjera da se iseljenicima iz tih zemalja materijalno pomogne kako bi se i njihovi kongresi "postavili na noge". Međutim, i ondje ima bogatih hrvatskih pojedinaca od kojih se očekuje pomoć i darežljivost u ostvarivanju te ideje. Na ovoj konvenciji oni su bili oslobođeni plaćanja kotizacije u visini 200 dolara, a također nemaju obvezu plaćanja članarine.

Povratnički zakon

Iako je Hrvatski svjetski kongres, osnovan po uzoru na židovsku organizaciju istog karaktera, po statutu nadstranačka i nevladina organizacija, na konvenciji je usvojen zaključak o ustrojavanju kongresa kao udruge svih hrvatskih organizacija, što dakle ne isključuje i sudjelovanje političkih stranaka u njegovu radu. Dovodi li to u pitanje apolitičnost organizacije?

Po našem statutu stranačko djelovanje ne dolazi u obzir, i to je polazna točka djelovanja HSK. Uostalom, kongresi raznih zemalja moraju djelovati u skladu sa zakonima određene države, a na ovoj se konvenciji pokazalo da ni jedna zemlja na svijetu, sporna je bila tek Nizozemska, ne dopušta osnivanje političkih stranaka drugih zemalja u svojoj državi. Prema tome HSK je otvoren svim udrugama koje prihvaćaju njegov Statut. No da postoje pokušaji stranačkog miješanja u HSK ne treba prešutjeti. Međutim, tijekom posljednje godine ti su pokušaji bitno oslabili, a uvjeren sam da će potpuno prestati tek kada se promijene prilike u domovini u (ne)parlamentarnom ponašanju među strankama. Nama mnogima vani čudna je i stranačka i antistranačka "zadrtaost". Naravno da su radnici i sposobni ljudi dobro došli u kongres iako su možda kao pojedinci stranački aktivni.

Na održanoj je Konvenciji predložen i zakon o povratnicima kako bi se regulirale neke nepravilnosti u odnosu prema njima. Zna li se kada će ovaj prijedlog ući u saborsku proceduru?

Mi smo zakon predložili, a sada ostaje da ga stručne službe Vlade RH dobro prouče, prema potrebama dopune i predlože Saboru na usvajanje, te se prema njemu ravnaju. Mislim da hrvatski povratnici zaslužuju i zakonsku regulativu svojeg statusa, pa makar i ovako skromnu. Kada bi, naime, administracija čestito obavljala svoj posao, zakon ne bi bio ni potreban.

Iseljenici nisu zakazali

Radna grupa za gospodarstvo, obnovu i ulaganje donijela je zaključak, koji je kongres usvojio o nastavku financiranja otočne veze Melina – Zadar u vrijednosti od 40 milijuna dolara. Iako je projekt dogovoren tijekom prošlogodišnje konvencije, do sada je prikupljeno tek nešto manje od pola milijuna marka. Zašto su, odnosno jesu li iseljenici zakazali?

Najvažnije u ovom trenutku jest što je Vlada ipak pronašla, odnosno posudila potrebna sredstva i time omogućila da se projekt ovih dana privodi kraju. Iseljenici nisu zakazali, ali netko drugi jest.

Odgovorne osobe za ovaj projekt u HSK, hrvatskoj Vladi, HKBO-u, HEP-u pa čak i u Hrvatskoj matici iseljenika nisu učinili dostatno u primjerenom animiranju iseljeničtva kako bi se njihovim ulaganjem u projekt ovaj dug počeo otplaćivati. Zbog toga novoizabrani predsjednik odbora za ovaj program Josip Vinski ima obvezu da sa spomenutim ustanovama, koje su stale iza projekta, počne temeljitije rješavanje problema promidžbe.

Kada je riječ o promidžbi i općenito o promociji Hrvatske u svijetu, iseljenici nužnim držve osnivanje Ureda pri Vladi Republike Hrvatske koji bi se bavio time.

To je odavno trebalo napraviti. Nažalost, kada smo u pitanju mi koji smo izvan saborskih i Vladinih krugova, ostaje nam samo da predložimo. HSK je u svakoj državi po statutu obavezan osnovati svoj ured za promidžbu i informiranje. No bez vrlo dobro organizirane baze u domovini, kao što bi bio predloženi Ured naša uspješnost dolazi u pitanje.

Je li na posljednjoj konvenciji dogovoren još koji projekt ulaganja u domovinu?

Kao HSK u cjelini nismo dogovarali ništa novo dok ne završimo započeto, a to je Otočna veza. Međutim, naš radni odbor za promidžbu, informiranje i lobby prihvatio se obveze da sufinancira kupovinu kratkovalnog radio-odašiljača, ali po svemu sudeći to neće biti potrebno jer je Sabor zaključio da bi Vlada trebala osigurati potrebnih milijun maraka za medijsko obavješćivanje iseljeničtva. Mislím da će biti porazno ako Vlada kaže da nema taj novac.